

Activitats / pàgina 10

El cònsol Mortés i Martí, cap de Govern, van inaugurar el nou telecabina Tristaina al camp de neu

Tema / pàgines 3-4

La inversió marca un canvi de tendència al pressupost

Destaquen l'última reforma del CEO per ampliar vestidors i la millora del bus parroquial

La despesa per habitant és de 984,87 euros i el pressupost per al 2019, d'11,4 milions d'euros

Entrevista / pàgines 12-13

Maria del Mar Coma:

«No podem perdre la vocació de servei públic»

«La concessió de Secnoa ha estat molt positiva per a les finances»

Sumari

pàgina 7

Esports

El CEO reprèn amb força la secció esportiva de natació

pàgines 8

Medi ambient

Un procés participatiu per ser Territori Biosfera

pàgina 10

Activitats

Temporada de contacontes

pàgina 11

Gent gran

Adelina Llaquet

pàgines 22-23

No et perdis...

Els Contrabandistes i les Caramelles

pàgina 24

L'Ordino de...

Isidre Baró

Editorial

A les acaballes de l'hivern tanquem una temporada atípica que va començar amb manca de neu i que després va tenir diversos episodis de precipitacions intenses, durant el mes de febrer, a tot el Principat. En qualsevol cas, i enguany més que mai, el camp de neu d'Ordino Arcalís ha tornat a estar a l'altura per la qualitat de la neu i del servei i per les novetats que ha ofert als

seus clients. El principal canvi, que vaig tenir el plaer de viure en primera persona, va ser la inauguració del Telecabina Tristaina el 22 de desembre. Un giny que marca un punt d'inflexió en la història d'Arcalís i de la seva gestió.

L'abundància de neu ha tingut també la conseqüent afectació en gran part dels habitants de la parròquia, als quals vull agrair la seva col·laboració en la tretxa de neu. Una vegada més som exemple de civisme i hem demostrat que som conscients del que significa ser un país de neu. Permeteu-me, però, que agraeixi també l'esforç suplementari que

ha fet tot l'equip de serveis públics, més enllà del deure, per minimitzar les conseqüències que han comportat les nevades continuades.

El 2019 hem entrat en l'últim any de mandat, la recta final en què es consolidaran molts pro-

La col·laboració ciutadana ha estat exemplar en la tretxa de neu

jectes, en part gràcies a la capacitat inversora que ha guanyat el Comú. La nova perspectiva econòmica permetrà fer front a algunes inversions ja previstes, com l'ampliació i l'última fase de reforma del CEO, però també fer nous treballs de millora necessaris per a la parròquia, com la reparació de la carretera que dona accés al Parc natural de la vall de Sorteny o l'adequació de noves zones ludicoesportives. L'últim pressupost aprovat, tot i l'increment en el capítol d'inversions, que ha estat possible gràcies al canvi d'escenari, és realista i s'adapta a les necessitats del moment, sense perdre

de vista l'objectiu de reduir el dèficit i no generar més endeutament a l'administració pública que representem.

No voldria deixar de parlar d'un esdeveniment cultural que ens ha acompanyat al llarg del trimestre i que es tancarà el 23

de març amb la formació de música antiga Euskal Barrokensemble. Es tracta del cicle musical Ordino Clàssic, un programa que ha pres el

relleu al Festival Yepes. L'aposta cultural feta conjuntament amb la Fundació Crèdit Andorrà ha traspasat fronteres amb un important ressò mediàtic a la premsa especialitzada. En aquesta primera edició, hem assistit a l'estrena de *Viatge d'hivern*, portada als escenaris per Joan Anton Rechi, una producció pròpia del nou festival, i a la interpretació de dos músics contemporanis en una trobada musical de l'ONCA i el Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana i el seu director Xavier Puig. La qualitat i el prestigi internacional dels artistes convidats són el segell d'aquest nou

atractiu cultural per a la parròquia d'Ordino, que ha sabut implicar el sector hotelier i l'estació com a nous escenaris on donar a conèixer el talent local.

Per acabar voldria acomiadar-me amb una crida a la participació ciutadana en tots els sentits, no només el 7 d'abril, quan tindran lloc les eleccions generals, sinó també amb un nou projecte que posa en valor la qualitat de vida i el paisatge

únic que ens envolta. Busquem el vistiplau i la complicitat de tots vosaltres per al reconeixement de la Unesco amb l'etiqueta Territori Biosfera, una marca que serveix per premiar una gestió del territori i un desenvolupament sostenible del qual ja som garants. Us avanço també que el Parc natural compleix vint anys i esperem la participació de tots aquells que vulgueu formar part del programa d'activitats.

Edita: Comú d'Ordino · Disseny, maquetació i redacció: Comú d'Ordino · Imatges: Comú d'Ordino · Correcció: Pites Roure
Dipòsit legal: AND 446-2009 · A/e: publicacions@ordino.ad

Calendari fiscal 2019

Per acord de la Junta de Govern de data 26 de novembre de 2018, es comunica que el calendari fiscal per a l'exercici 2019 es preveu segons les dates següents:

Tribut	Data inici notificació de facturació	Data presentació remesa bancària al cobrament	Data fi període voluntari de pagament i inici del període de constrenyiment
Impost tradicional del foc i lloc	19/02/2019	01/04/2019	31/05/2019
Impost sobre la propietat immobiliària edificada i Taxa de serveis públics vinculada	19/02/2019	01/04/2019	31/05/2019
Impost sobre els rendiments arrendataris	03/02/2020	03/02/2020	01/04/2020
Impost sobre la radicació d'activitats comercials, empresarials i professionals i Taxa de serveis públics vinculada	19/03/2019	02/05/2019	30/06/2019
Taxa de manteniment de cementiris	19/03/2019	02/05/2019	30/06/2019
Rètols indicadors i publicitaris	19/02/2019	01/04/2019	31/05/2019
Reserves d'estacionament i guals	19/02/2019	01/04/2019	31/05/2019

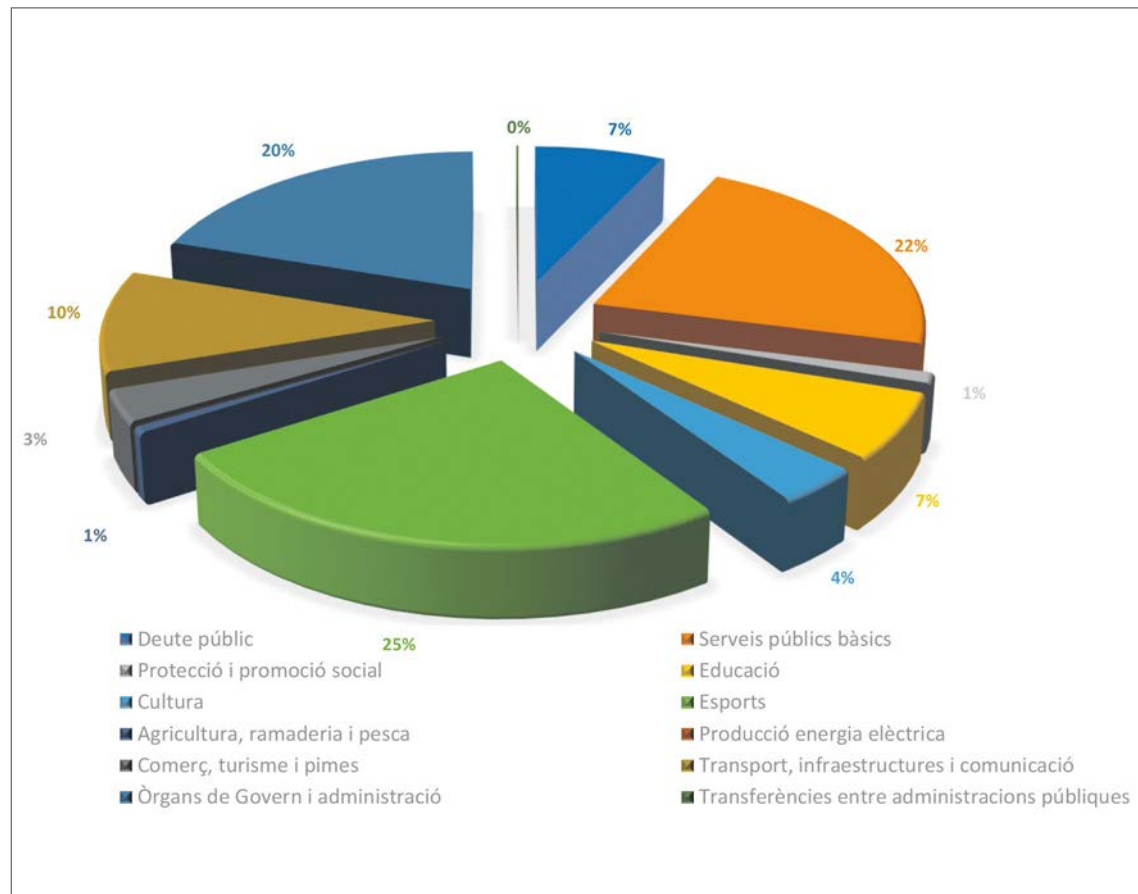

Tema

Creix la inversió amb projectes com l'última reforma del CEO i la millora del servei de bus

La quantitat per habitant se situa en 984,87 euros

En l'exercici pressupostari del 2019 destaca el capítol d'inversions, a diferència dels últims anys, amb una xifra total que s'enfila als 4.862.298 euros. Un escenari optimista que permetrà acabar els projectes ja iniciats i portar-ne a terme de nous, amb una despesa d'inversió per habitant de 984,87 euros. Pel que fa a les inversions ja començades, el Centre Esportiu tindrà l'assignació pressupostària més important, amb 2.448.105 euros, més del 50% del pressupost total. La partida servirà per reformar els vestidors i construir un edifici annex, que concentrarà la part administrativa, amb oficines, l'atenció al client i sales de nova creació per donar resposta a la quantitat de clubs esportius establerts a la parròquia. L'anterior mandat va impulsar la reforma del CEO amb l'objectiu de reduir el dèficit i utilitzar les energies renovables. El Centre treballa per assolir l'autofinançament i ha esdevingut un referent en els edificis públics pel que fa a la gestió energètica. L'altra reforma del 2019 serà la transformació de la Casa Ferino per acollir la Casa de la Muntanya. A les millores introduïdes l'estiu passat per accedir al Parc na-

Gràfic amb la classificació funcional de la despesa en el pressupost del 2019.

MÉS MILLORES A LA VIA PÚBLICA

Altres inversions que hi ha previstes i que tenen com a objecte la via pública seran la millora de l'enllumenat, la refecció de les voravies, l'increment del nombre de contenidors de vidre i la substitució del paviment malmès en els accessos de Prat de Call.

NOVES ZONES LUDICOESPORTIVES

El 2019 s'adequaran noves zones ludicoesportives. Es vol trobar l'emplaçament idoni per instal·lar-hi alguna pista o mòdul per a bicicletes i skates. A la Cortinada, al costat del minicamp, s'h instal·laran nous elements de joc.

INCREMENT DE LES SUBVENCIIONS

El capítol de subvencions s'incrementa en un 5,50%, amb un import de 710.912 euros, que es repartiran entre les entitats. Destaca l'aportació extraordinària al Carnet Jove, per al finançament de nous projectes, i als Jocs dels Petits Estats.

tural de la vall de Sorteny, després de la prova pilot per mirar de reduir el trànsit rodat durant els mesos de màxima afluència, enguany es destinen 500.000 euros a l'estabilització de la carretera.

Altres millores que tenen com a objecte la via pública i l'accés al Parc són la senyalització a la cruïlla amb la CG-3 i a l'aparcament on hi ha la caseta

Es destinen 350.000 euros al transport públic parroquial

d'informació. El Comú d'Ordino aposta per una mobilitat més sostenible amb la millora del servei de bus parroquial. Un salt qualitatiu en el transport públic que es traduirà en una inversió de 350.000 euros. La nova concessió de la línia parroquial es farà mitjançant un concurs nacional, en què es vol doblar la freqüència de pas perquè passi d'una hora a mitja; es preveu aconseguir també un preu més competitiu per trajecte, tot i que es manté la gratuïtat del bus parroquial per a residents a Ordino, menors de 18 anys i majors de 65 anys. Finalment, la nova línia que ha de cobrir la parròquia de nord a sud, del Coll d'Ordino al Serrat, arribarà a Sorteny durant els mesos d'estiu. La millora es fa paral·lelament a la renovació de la xarxa de marquesines a les parades.

La minoria opina...

Sandra Tudó i Eva Choy

El pressupost del 2019 presenta una rebaixa del sostre d'endeutament considerable, del 122%. Aquesta xifra és certament positiva i és, en gran part, deguda a l'entrada de SAETDE com a nou soci majoritari a SECNOA. Aquesta bona notícia ha permès que les arques revifin i, com a conseqüència, el Comú ha pogut preveure en el seu nou pressupost més inversió, que se situa en una xifra de 4,8 milions d'euros. Des de la minoria valorem positivament totes i cadascuna de les inversions previstes per aquest nou exercici. La més important correspon a la reforma del Centre Esportiu, que permetrà millorar les instal·lacions i donar resposta al nombre creixent de socis. El nou pressupost, però, continua mostrant una dependència massa important dels ingressos de les transferències per equilibrar el resultat corrent, situació que va empitjorant any rere any. En aquest exercici, les despeses derivades del funcionament del Comú representen ja un 57% del pressupost, xifra que considerem excessiva. Cal destacar també que el resultat del pressupost, tot i compensar-se amb romanent de tresoreria, és deficitari de més de 3 milions d'euros. Per tot això, la minoria del Comú es va abstenir en l'aprovació del pressupost del 2019.

El Consell aprova un pressupost d'11,4 milions i es rebaixa el sostre d'endeutament al 122%

PRESSUPOST	2019	2018	% Var.
Operacions corrents			
DESPESES CORRENTS	8.325.755,09	7.627.638,47	9,15%
Despeses de personal	4.355.746,68	4.195.419,03	3,82%
Consums de béns corrents i serveis	3.165.121,90	2.630.864,66	20,31%
Despeses financeres	93.974,00	93.800,00	0,19%
Transferències corrents	710.912,51	707.554,78	0,47%
INGRESSOS CORRENTS	8.325.755,09	7.627.638,47	9,15%
Impostos directes	1.489.150,00	649.027,00	129,44%
Impostos indirectes	200.000,00	250.000,00	-20,00%
Taxes i altres ingressos	2.371.412,60	2.303.560,81	2,95%
Transferències corrents	4.165.184,19	3.620.887,00	15,03%
Ingressos patrimonials	100.008,30	804.163,66	-87,56%
Resultat de les operacions corrents	0,00	0,00	
Operacions de capital			
INVERSIONS	4.877.498,09	3.201.667,18	52,34%
Inversions reals	4.862.298,09	3.188.225,18	52,51%
Transferències de capital	15.200,00	13.442,00	13,08%
INGRESSOS	3.153.465,81	4.371.549,00	-27,86%
Alienacions d'immobilitzat			
Transferències de capital	3.153.465,81	4.371.549,00	-27,86%
Resultat de les operacions de capital	-1.724.032,28	1.169.881,82	
Resultat de gestió	-1.724.032,28	1.169.881,82	
DESPESA PER ACTIUS I PASSIUS FINANCERS	1.510.000,00	2.626.556,00	-42,51%
Devolució de préstecs	960.000,00	990.656,00	-3,09%
Inversions de capital a Secnoa	0,00	1.435.900,00	-100,00%
Inversions de capital a la Mancomunitat	530.000,00	200.000,00	165,00%
Inversions Mancomunitat producció d'estelles	20.000,00		
INGRESSOS PER ACTIUS I PASSIUS FINANCERS	0,00	0,00	
Resultat pressupostari	-3.234.032,28	-1.456.674,18	
Romanent de tresoreria	3.234.032,28	1.456.674,18	
Resultat pressupostari	0,00	0,00	

La consellera Coma durant la compareixença amb el cònsol major.

El pressupost del 2019 preveu uns ingressos d'11.479.221 euros, dels quals es destinaran a despesa corrent 8.325.755, a inversions 4.877.498, i a actius i passius financers, 1.510.000. D'aquests, 530.000 euros es destinen a la mancomunitat i 960.000 a la devolució de préstec. El Comú no generarà nou endeutament, encara que el resultat pressupostari sigui deficitari en 3.234.032 euros,

que va mostrar el seu desacord per l'increment de les despeses corrents i el resultat deficitari.

El cònsol d'Ordino, J. Àngel Mortés, va celebrar el canvi de tendència i la repercussió positiva que ha tingut a la parròquia l'operació de SECNOA. «Hem entrat en un cercle virtuós i acabem d'aprovar un pressupost important, com feia anys que no es veia», va argumentar el mandatari. Pel que fa a les in-

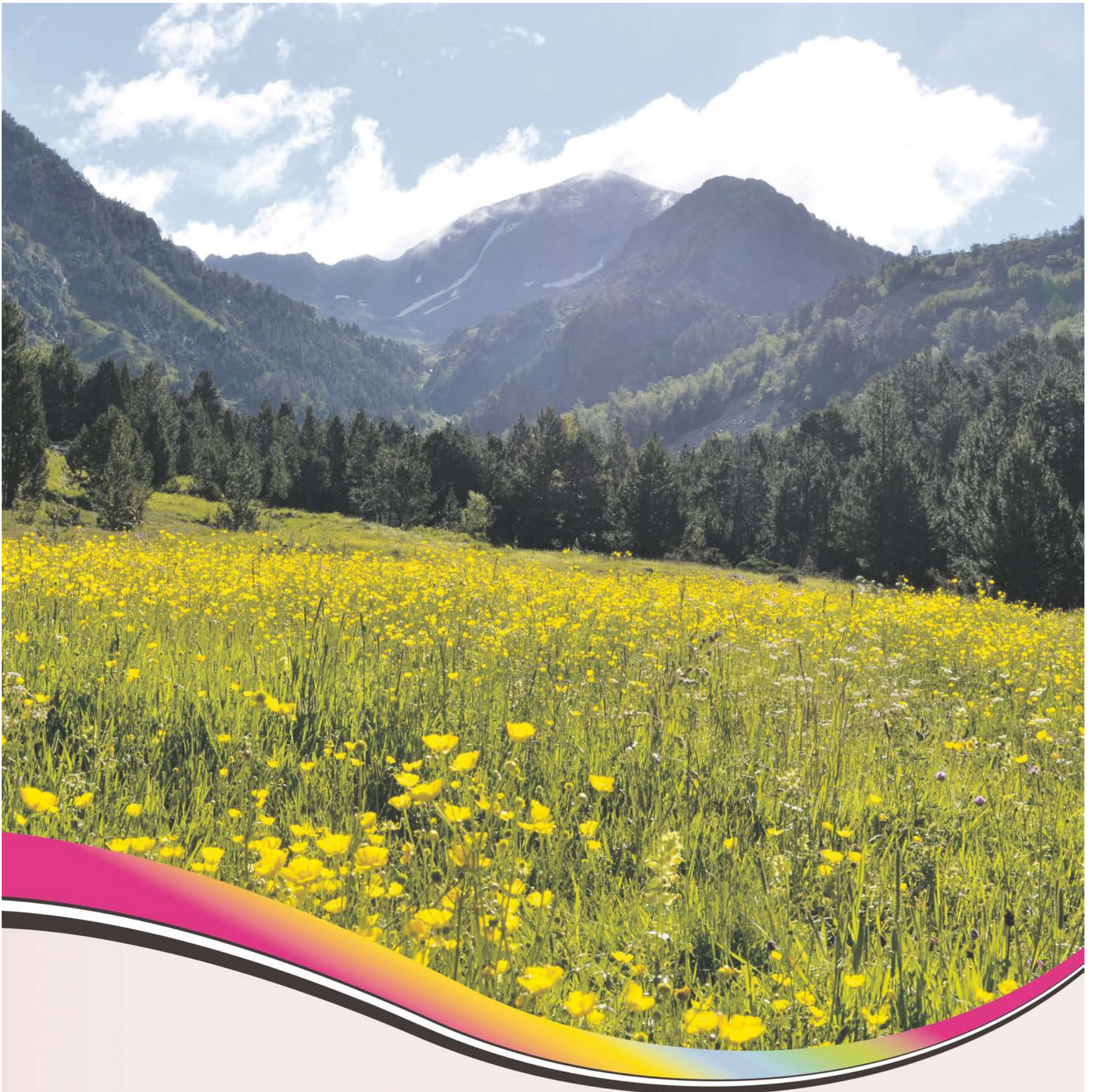
El dèficit es cobrirà amb el romanent de tresoreria, que continuarà sent d'1.630.562 euros

una xifra que es cobrirà amb el romanent de tresoreria existent, i encara quedarà a les arques comunals un romanent de tresoreria d'1.630.562 euros.

El total de l'endeutament és de 14.092.513,92 euros, és a dir, un 122,03% del sostre, que supera l'objectiu de rebaixar-lo en 153,82%.

L'aprovació del pressupost va tenir lloc durant el Consell de Comú del mes de novembre amb l'abstenció de la minoria,

també hi ha hagut una modificació important, ja que el marc pressupostari inicial preveia per als quatre anys una inversió total de 5.642.802 euros, però finalment se n'hi destinaran 8.670.705. Per aquest exercici es preveuen uns ingressos lleugerament a la baixa, a causa principalment de l'entrada en vigor de la nova llei de transferències als comuns, però tot i això seran molt similars als dels anys anteriors, uns 11 milions.

Sorteny
Parc natural

20 anys

www.sorteny.ad

#Ordino a les xarxes

facebook

ordinoésviu
2.369 seguidors

Trobeu que aquest tió està una mica despistat? Del 6 al 9 ajuda'ns a trobar la família Tió a la #firadenadalordino i al #boscvuordino

345 m'agrada 45 compartits 13 comentaris 36 16

Això ja fa més bona pinta... #ordinoesneu #ordinoesviu

165 m'agrada 20 compartits 6 comentaris 17

Continua el Pla de millora del CEO #ordinoesport

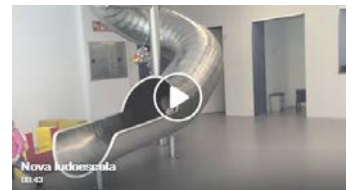
150 m'agrada 18 compartits 1 comentaris 19

Una mica més de #firadenadalordino

135 m'agrada 28 compartits 0 comentaris 15 1

Coneixeu les noves instal·lacions de la ludoescola #lestudi

127 m'agrada 17 compartits 4 comentaris 16 1 1

twitter

TOP TWEET ordinoesviu

3.640 702 3.377
tuits seguint seguidors

2.044 impressions 230 interaccions 11,3 % rate
El Servei de Manteniment del Comú d'Ordino treballant de valent. Necessitem la màxima col·laboració perquè la treta de neu sigui 100% efectiva. Entre tots ho aconseguirem. #ordinoesneu

2.182 impressions 175 interaccions 8 % rate
@OrdinoArcalis convida a tots els residents a la inauguració del nou Telecabina Tristaina, amb un viatge gratuït d'anada i tornada, del 22/12 al 6/01. #ordinoesviu #ordinoesneu pic.twitter.com/y1yKufRAWm

2.327 impressions 158 interaccions 6,8 % rate
Teniu imatges de neu dels pobles d'ordinoesviu? les volem veure amb l'etiqueta #ordinoesneu pic.twitter.com/Mg3XRTQNUr

Instagram

656 484 1.649
posts seguint seguidors

869 visualitzacions 1 comentaris

527 visualitzacions 3 comentaris

280 m'agrada 3 comentaris

Esports

El CEO rellança la natació de competició amb 15 federats i aconsegueix un quart lloc

Els infants de la secció estrenaran equipació

El Centre Esportiu d'Ordino ha rellançat la secció esportiva de natació, fet que els permetrà entrar al calendari de la Federació. Aquest impuls és fruit del treball amb un grup considerable d'infants i joves que volen continuar el perfeccionament de la natació i competir amb altres clubs d'Andorra. De moment són quinze federats, segons explica l'entrenadora Jenny Romero, però les expectatives són immillorables. «Podem dir que només hem tret el cap i al desembre al Sant Ermengol vam aconseguir una quarta posició». Està parlant de l'ordinenca Charlotte Gaspà i també del bon resultat obtingut als campionats d'Encamp. Com ella, n'hi ha d'altres que necessitaven fer un pas més. «La canalla l'has de motivar i el fet de competir fa l'esport més atractiu, no per a tothom, no és obligatori, però ara mateix tenim prou quòrum

L'equip de competidores i competidors de la nova secció esportiva de natació vestits amb l'equipació oficial.

per tirar endavant la secció», explica Cecili Núñez, responsable de les activitats aquàtiques al CEO i excompetidor. Es van estrenar el novembre passat i al març ja es deixaran veure amb l'equipació distintiva, el cranc amb les sigles SEO (Secció Esportiva d'Ordino) en casquet i

samarreta vermella. Encara no hi ha la llista definitiva dels infants que hi participaran, tots d'entre vuit i deu anys. Actualment, el grup de perfeccionament té uns quaranta inscrits. «El nostre objectiu és que els nens que ho vulguin puguin millorar la seva tècnica i con-

tinuar entrenant-se un cop ja saben nedar», afegeix Núñez. A partir dels set i vuit anys poden federar-se per participar en les diferents competicions. Els juniors són els més grans, amb 14-15 anys. Romero explica que l'objectiu com a monitors és que els alumnes assoleixin un

bon nivell de natació i fomen- tar l'esport a través de l'Escola d'aigua. «Ara bé, la competició és una motivació per a tots, que veiem el rendiment i les possibilitats dels alumnes que tenim. Tot just comencem i és d'hora per dir-ho, però anem per bon camí».

Es preveu que les obres per consolidar la reforma del Centre Esportiu comencin a la primavera

Els vestidors nous són un dels canvis més esperats

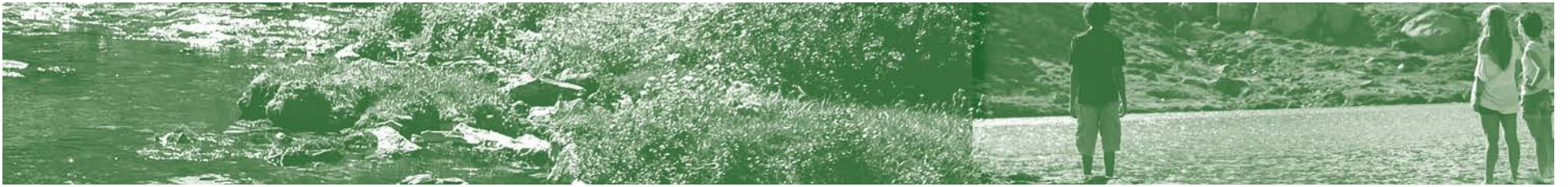
El CEO continuarà sent objecte de millores aquest 2019 amb una inversió plurianual de 3,6 milions d'euros que servirà per consolidar la reforma de l'equipament. El concurs es va fer públic el dia 6 de febrer al BOPA i es preveu que les obres comencin a la primavera. Les intervencions consistiran en l'ampliació dels vestidors, un dels canvis més esperats i demanats pels usuaris, dels quals actualment n'hi ha 1.600 que són socis. Cal sumar-hi els clients que hi

van puntualment, els que practiquen activitats en algun dels clubs establerts al CEO i les activitats extraescolars. Tothom fa ús d'aquests espais comuns, que han quedat petits i obsolets. L'ampliació del gimnàs va permetre incrementar el nombre de socis, però la solució requeria ocupar les instal·lacions de la part baixa de l'edifici, on hi havia La Capsa. A més dels vestidors, també es preveu la construcció d'un edifici annex, que permetria l'accés en ascensor des de Prat de Vilella fins al centre del poble. Però la seva funcionalitat principal serà acollir la recepció i l'administració, a més de la creació de noves sales. Es veurà així ampliat la capacitat per acollir nous clubs i reubicar-ne d'altres, com és el cas del judo.

Imatge de l'edifici del CEO, on els nous vestidors ocuparan les antigues instal·lacions de La Capsa.

Medi ambient

Ordino podria obtenir el reconeixement com a Territori Biosfera per la seva gestió sostenible

A través d'un procés de participació ciutadana, el Departament de Medi Ambient del Comú d'Ordino treballa per aconseguir el reconeixement d'una gestió sostenible a la parròquia amb l'etiqueta Territori Biosfera, una distinció que al Pirineu únicament ha obtingut Ordesa i Mont Perdut. Altres exemples propers serien l'illa de Menorca o la regió de la Dordonya, però al món hi ha 686 regions que són reserves de la biosfera. Tot i que evidentment es valora el patrimoni natural, amb el Parc natural de la vall de Sorteny com a exemple més clar, no es tracta de delimitar reserves naturals, ans al contrari, el que es valora són espais on conviuen la conservació del patrimoni natural i les activitats econòmiques amb el desenvolupament sostenible del territori. L'etiqueta reconeix una gestió òptima i sostenible del territori des de les institucions i tots els agents implicats; la mateixa que ja es fa, sense noves restriccions. Per això es fa indispensable la participació de tota la societat, des dels ciutadans fins als empresaris, amb un protagonisme del sector primari, agrícola i ramader. El projecte està sobre la taula amb l'assessorament de MAB France, l'organisme que treballa i gestiona aquestes reserves al país veí, el suport de l'IEA i l'OBSA i la incorporació a l'equip de l'enginyer forestal Marc Font. L'objectiu és elaborar un dossier i presentar a la Unesco la candidatura el setembre de 2019 mitjançant el Ministeri d'Afers Exteriors. «És un reconeixement de la gestió sostenible del territori, garant de la qualitat de vida que ja té la parròquia i una garantia per seguir aquesta línia i fins i tot reforçar l'equilibri entre el desenvolupament econòmic i el patrimoni natural i cultural», explica el conseller Marc Pons. «D'alguna manera ens estan dient que s'estan fent bé les coses i que ens comprometem a seguir treballant i potenciant el desenvolupament territorial sos-

tenible», diu Font. Per eliminar els dubtes i fer els aclariments pertinents als agents del territori, el departament ha establert un calendari de trobades perquè tothom pugui aportar-hi la seva visió. El consens és bàsic per a un projecte que es caracteritza per ser un procés participatiu, en què els actors mateixos definiran els deures i els drets, i no la Unesco, com passa amb altres categories més restrictives, com és el cas de la vall del Madriu, Patrimoni de la Humanitat. Sierra Nevada és un altre lloc amb la marca de reserva de la biosfera que, com nosaltres, té en el seu territori una estació d'esquí. La visibilitat i la marca de qualitat que dona aquesta etiqueta serien dos dels avantatges més immediats per a la vall d'Ordino.

El projecte s'ha presentat en diferents reunions per sectors professionals.

Fotonotícia

Domi al Dia de le Muntanyes

El Dia Internacional de les Muntanyes va tenir un protagonista molt proper, l'alpinista Domi Trastoy. Com sempre, es va comptar amb la col·laboració del Centre Andorra Sostenible i de la CNAU. El

programa de la Unesco fa extensiva la celebració als escolars del Principat. Trastoy es va desplaçar durant tota la setmana a diferents centres del Principat per compartir amb 300 joves la seva passió per la muntanya. La

celebració va tenir lloc a l'Auditori Nacional l'11 de desembre amb la projecció del documental 8.000, una història de Domènec Trastoy, on es veu la preparació per afrontar la pujada a l'Everest o el Cho Oyu.

'Recicla'ns, però bé'

El Centre Andorra Sostenible ha posat en marxa una nova campanya d'informació per reciclar correctament en el marc del Pla Nacional de Residus (2017-2020). Es tracta d'aconseguir que tots separem bé la brossa a casa i fem un reciclatge òptim. Els envasos s'han d'aixafar o plegar, ja que d'aquesta manera ocupen menys volum i s'estalvia espai al contenidor. Totes les persones interessades van poder preguntar els seus dubtes al voltant del reciclatge els dies 27 i 28 de febrer. Els informadors es van instal·lar en llocs cèntrics i freqüentats com el CEO, Prat de Call i el carrer i la plaça Major.

Fem parròquia

Les precipitacions contínues posen a prova el dispositiu de treta de neu

«Superada amb nota». Així qualifica David Astrí, responsable de Manteniment i Serveis Públics del Comú d'Ordino, la campanya de treta de neu que es va portar a terme a la parròquia entre el 28 de gener i el 10 de febrer. Una valoració amb perspectiva que va tenir tot l'equip en alerta màxima durant dues setmanes. «Van ser episodis de neu complicats, per la intensitat i la freqüència, així és que hi vam haver de respondre amb tots els recursos, propis i externs, per arribar a tot arreu», explica Astrí. Parlem de gruixos d'entre 20 i 30 cm al nucli urbà d'Ordino que van arribar fins als 40-50 en pobles com el Serrat.

Des del departament es va posar en marxa fa dos anys una campanya adreçada al ciutadà, amb l'eslògan «Uneix-te al nostre equip», que contenia les recomanacions davant de fortes nevades. «La gent cada dia pren més consciència de la situació, però sempre hi ha queixes, és inevitable», diu Astrí, tot i que no es recullen incidents destacables. Els butlletins que arriben diàriament

Una de les pick-up amb pala treballa en la treta de neu al poble del Serrat.

amb la previsió meteorològica són els que disparen l'alerta. Aleshores és el moment de preveure els equips i fixar els torns de guàrdia. Els horaris són durs, a les 5 del matí ja es trepitja el carrer, i s'hi destinen tots els

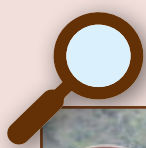
recursos humans. Les jornades acostumen a ser maratonianes fins a les 7 o les 8 del vespre. Pel que fa als protocols d'actuació, l'ordinació marca fins on la treta és de responsabilitat comunal (voravies, calçades, parcs,

places i voreres públiques) i la prioritat per als serveis i els horaris d'ús, com ara les escoles o el CAP. En canvi, els propietaris d'edificis, solars o parcel·les són responsables de les voreres que afronten amb la seva propietat.

L'Unimog s'estrena bé

El Comú d'Ordino disposa de dos vehicles pesants tipus Unimog. Un d'ells, de la marca Mercedes Benz i amb l'última tecnologia, va ser adquirit al gener i s'ha estrenat en condicions immillorables. Hi ha tres vehicles equipats amb pala i saladora, dos quads i quatre turbines. La contractació d'empreses externes per al servei de treta de neu permet comptar amb camions i màquines carregadores, cosa que fa que es pugui treballar simultàniament en els diferents pobles i reduir el temps d'espera.

#ordinoessostenible

El nou aparcament d'Arans incorpora una plaça per a vehicle elèctric.

Activitats

A l'esquerra, el nombrós grup de participants en el taller de galetes. A la dreta, Anna Call i Vanessa Fenés en la presentació de la temporada de contacontes.

Cultura proposa per Nadal tallers per a totes les edats i estrena temporada de contacontes

L'oferta d'activitats culturals per a totes les edats es duplica per les festes de Nadal. Amb els infants com a protagonistes es proposen diversos tallers. Un dels que es repeteix des de fa més de quatre anys és el taller intergeneracional de galetes de Nadal, on es propicia la convivència entre els grans i els joves. El lloc de trobada és la Casa Pairal, i l'últim, que va tenir lloc el 3 de gener, va aplegar més d'una vintena de participants. La consellera d'Educació, Cultura, Joventut i Benestar Social, Vanessa Fenés, insisteix en el valor de l'intercanvi entre generacions que promou aquest taller que barreja la cuina, la creativitat i les manualitats amb la decoració de les galetes. Un col·laborador habitual de l'àrea de Joventut per Nadal és el Centre Andorra Sostenible, que organitza un taller temàtic de manualitats a les diferents parròquies. La Jugateca de Nadal es va fer al Punt d'Informació Juvenil, que, amb la inauguració de L'Estudi, ha guanyat espai, ja que s'ha traslladat al cap de casa de l'edifici La Font, on abans hi havia la biblioteca. Les activitats que proposa el Centre Andorra Sostenible són familiars i volen conscienciar de la necessitat de reciclar; en

aquesta ocasió, els infants van fer tions a partir de taps de suro i campanetes decoratives de

de Nadal. Altres iniciatives des de Cultura han estat la nova temporada de contacontes, que

Usuàries voluntàries de la biblioteca han fet possible tancar el programa

Nadal amb càpsules de cafè. La Capsa, espais de creació va fer un taller per pintar la cara dels tions en el marc de la Fira

va començar al gener amb vuit sessions programades per a aquest trimestre, la majoria de les quals adreçades a infants

de 6 a 12 anys. El cicle s'ha pogut tirar endavant gràcies a la col·laboració d'usuàries voluntàries de la biblioteca, i una de les particularitats és que es faran en diferents idiomes. La nova temporada de contacontes té com a objectiu incrementar el nombre d'usuaris i despertar el gust per la lectura en els infants.

Un altre projecte, aquest en col·laboració amb el Comú de la Massana, és el Club de lectura

de les Valls del Nord. L'escriptora Núria Gras (Premi Fiter i Rossell 2017) va obrir les sessions el 6 de febrer amb la novel·la guardonada, *Paradís d'ombres*. La biblioteca comunal és a l'última planta del nou Centre sociocultural L'Estudi, on ha guanyat espai i ha sumat a la sala de lectura la sala d'estudi i la bebeteca, que a l'edifici La Font es repartien en plantes diferents. Actualment la biblioteca comunal té 1.118 socis.

Una esfera de llum il·lumina la parròquia

L'encesa de llums de Nadal a la parròquia es va fer el 6 de desembre coincidint amb la inauguració del Christmas Village, la Fira de Nadal. Els infants de l'Esbart Valls del Nord van fer una animació al carrer Major que va acabar a la plaça. El protagonista de l'encesa va ser el cònsol major, que va rebre una esfera de llum de mans dels infants, amb la qual es va encendre l'enllumenat de Nadal que va obrir la Fira. S'estima en 3.000 persones l'afluència de visites que ha tingut el Christmas Village, ampliat fins a 32 parades amb la incorporació de casetes de fusta al carrer Major.

Gent gran

Adelina Llaquet: «Sempre m'ha agradat ser autònoma, no vull dependre dels altres»

Adelina Llaquet ens va rebre una tarda a la Casa Pairal.

Nascuda a Tolva, a la Franja de Ponent, amb el seu parlar característic i famosa per les seves magdalenes, l'Adelina guarda els records de la primera joventut al balneari de Caldes de Boí.

- I què la va portar fins aquí?

Vaig venir a treballar el 1961 a casa Rossell, i amb un mes en

vaig tenir prou. Vaig fer d'ajudant de mestra 28 anys a l'Escola francesa d'Andorra, encara em paren pel carrer i se'n recorden aquells que eren canalla a l'època. També vaig estar dos anys al comerç, a l'avinguda Carlemany, de dependent a Cal Josa, i recordo la gentada que venia a Andorra pels ponts. No hi havia tants hotels com ara.

- Era una altra Andorra?

En aquella època veies gent dormint als cotxes. Ara s'ha fet tot massa gran, i em quedo parada de veure com ha canviat Andorra, sobretot Arinsal, no ho reconec... Ordino també, però encara es conserva.

- I què li agrada fer a l'Adelina?

Llegeixo molt, preferentment

biografies. I tota la lectura, en general; ara estic amb *El metge*, i *El temps entre costures* em va agradar molt..., i la vida del Dr. Alonso, però em canso per la vista.

Em passa igual amb les labors, n'havia fet moltes i de tot tipus. A casa eren modistes, així és que me n'he fet un fart, de cosir. Però amb aquests dits i l'ar-

UN LLIBRE

troshi ara em costa tot molt. Va a dies...

- I dedica temps a les noves tecnologies.

M'agrada jugar al Candy Crash amb el mòbil. També estic al Facebook, i tinc un munt de grups de Whatsapp.

- I alguna passió inconfessable?

El ball. Només de sentir la música ja se m'escapen els peus. El meu home era un gran ballarí. I la introductora del ball en línia a Ordino he estat jo!

- I com la porta, la soledat?

Tinc les filles a prop, però prefereixo estar a casa meua. No m'agrada gens dependre dels altres, m'agrada ser autònoma. Ningú et farà les coses com te les fas tu mateix...

L'AGGO convida Peruga

L'Associació Gent Gran d'Ordino (AGGO) va organitzar una trobada amb l'escriptor i historiador Joan Peruga. Els padrins van visitar amb l'expert la Casa Museu d'Areny-Plandolit. L'autor del títol *Últim estiu a Ordino*, que ha celebrat vint anys de la primera edició i ha publicat també *El museu de l'elefant*, es va ficar a la butxaca la gent gran. La presidenta de l'AGGO, Lurdes Riba, va programar l'activitat cultural per acostar la gent gran a la història d'Ordino i tenir l'oportunitat de conèixer l'autor de primera mà.

Dinar de Nadal amb música en directe

El saxofonista Guillem Tudó, convidat sorpresa al dinar de Nadal de la gent gran.

El dinar de Nadal amb la gent gran es va celebrar a l'Hotel Coma. Una quarantena de padrins van compartir l'àpat de germanor. Els cònsols, les conselleres de la minoria i les de Social i Finances no van faltar a l'acte, coordinat des de la Casa Pairal, que va tenir com a convidat sorpresa el saxofonista Guillem Tudó. En el moment dels cafès va aparèixer el músic, que va obrir el directe cantant i tocant *La vie en rose* de Piaf. Tudó va tocar un repertori de clàssics romàntics i estàndards de jazz. La festa va continuar a a tarda al menjador de l'hotel amb la celebració del tradicional quinto.

Entrevista

Mar Coma: «Hem de tenir clar que som aquí per donar servei públic i que l'objectiu no és tenir beneficis»

La consellera de Finances i Pressupost, Maria del Mar Coma.

Quan falta un any perquè acabi el primer mandat d'Acció Comunal d'Ordino, Maria del Mar Coma valora un exercici pressupostari marcat per les inversions en el qual diu que veu un canvi de tendència.

- Hem arribat a l'últim any del marc pressupostari?

Així és, des que es va aprovar la Llei de sostenibilitat de les

tació de l'endeutament, que ja estava prevista a la Llei de les finances comunals del 2003, però que ha complementat amb la regla de la despesa corrent. En aquest sentit, si l'endeutament del Comú sobrepasa el 180% dels ingressos totals liquidats no es podrà augmentar la despesa corrent. També es cert que hi ha punts que són molt interpretables i que s'hau-

de l'any següent podries equilibrar la balança. Però al mateix temps, aquesta manera de fer comportava un risc en el sentit que, en el moment en què apareix qualsevol trastorn, com per exemple la crisi de l'any 2008 que hem viscut fins no fa gaire, equilibrar la balança esdevé un exercici molt complicat. La llei actual obliga l'Administració a ser més curosa a l'hora de fer qualsevol endeutament, i això és molt positiu.

- Així, com definiria la política financera que ha tirat endavant aquests anys?

Reducir el deute ha estat el primer de tots els objectius, i no anar més enllà en cap cas. El temps ens ha donat la raó. Així és que la reducció del dèficit continua entre les prioritats del mandat.

- La situació ara és radicalment diferent.

Sí, no hi ha dubte que la concessió de SECNOA ha estat una molt bona notícia per a les finances comunals. Per a un Comú com el nostre, petit, es feia molt difícil assumir la gestió econòmica d'una estació. A més a més, les regles que hi ha en una corporació limiten la gestió d'una empresa que en

realitat no és una societat pública. La situació de partida era dolenta i s'ha capgirat.

- A grans trets, quines són les característiques del pressupost que es presenta?

El més destacat penso que és la inversió. Hem pogut decidir les inversions amb més alegria que en exercicis anteriors. Aquest pressupost diria que marca la tendència d'un canvi. És cert que tenim unes despeses corrents elevades, però és degut en part al fet que cada vegada

rència és molt baixa i no has de fer-te càrrec de manteniments i actualitzacions. És un canvi de mentalitat i d'enfocament en la gestió econòmica que transforma la inversió en despesa.

- Què més ha provocat aquest increment de la despesa?

La nova línia de bus parroquial, amb una inversió de 350.000 euros, és un projecte rellevant. Hem de millorar la situació actual del transport públic i això contribuirà a incrementar la qualitat de vida de tots els ha-

«Estem davant d'un pressupost que marca la tendència d'un canvi»

finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal, més coneguda com la Regla d'Or, els comuns hem hagut de funcionar amb un marc pressupostari que exigia treballar a quatre anys vista. És a dir, hem hagut d'emmarcar els comptes comunals dins una estructura establerta des d'un inici.

- I la valoració d'aquesta anomenada Regla d'Or ha estat positiva?

Sí, des del meu punt de vista la valoració en general és positiva. La Llei ens ha marcat unes regles precises com ara la limi-

rien de reglamentar per tal que tothom els entengués de la mateixa manera.

- Reduir el deute en 12,5 milions era un objectiu per al 2019.

Actualment, el sostre d'endeutament es troba en el 122,03% (14 milions d'euros), però venim d'un històric en què l'endeutament del Comú, l'any 2007, se situava al màxim establert per la Llei, que és del 200% dels ingressos totals. És evident que durant els anys de les «vaques grasses» et podies permetre algunes extralimitacions, ja que sabies que amb els ingressos

«El lloguer de serveis fa incrementar la despesa però respon a un canvi de gestió»

més es substitueix inversió per despesa. L'exemple més clar d'entendre és la informàtica, el lloguer de serveis en línia com el *cloud* ha permès desfer-nos d'inversions que en poc temps queden obsoletes. Tots els programaris també s'estan pagant contractant-los amb un cost mensual. El canvi es fa palès en tots els àmbits, també ho és en la gestió privada. S'està imposant el lloguer de serveis per sobre de la compra, la dife-

bitants d'Ordino. L'objectiu és aconseguir rebaixar l'espera en la freqüència de pas, que actualment és d'una hora. La despesa serà superior, però si volem donar un bon servei ho hem de fer així. Cal tenir en compte també el manteniment dels edificis; qualsevol inversió s'ha de mantenir i hem de ser conscients que tota inversió necessita després un manteniment que incrementarà la despesa.

Maria del Mar Coma, al centre, fa l'exposició del pressupost al Consell de Comú. A la dreta, l'interventor Quim Anglada.

- I tornem a invertir en edificis. Sí, quan és necessari. La llei de transferències obligava a destinar una part important de

nova despesa corrent que a vegades esdevé insostenible, com s'ha vist amb l'exemple de l'ACCO. Però a vegades el fet d'in-

versió que es va fer no hauria estat possible. Avui per avui és un servei autosuficient. El creixement de població i d'usuaris i el servei que es dona des del Centre als clubs i les activitats extraescolars fan que hi hagi una necessitat d'ampliació de vestidors, per exemple. La nova inversió també inclou un edifici annex amb més sales que permetrà recuperar el Club de Judo i altres activitats que actualment, pel volum d'usuaris que té, es reuneix en un equipament de Govern.

L'Estudi –el nou edifici sociocultural– també està molt pensat, ens ha permès alliberar espais i no dispersar els serveis. Ara bé, nosaltres som aquí per donar servei públic, per definició, igual que qualsevol altra administració pública. Per tant, si l'autofinançament és possible, millor, però la nostre comesa no és obtenir beneficis ni fer empreses rendibles, no tenim el mateix objectiu que un negoci privat. S'ha d'intentar ser el màxim d'eficient en els costos, però l'objectiu últim no és la rendibilitat.

- Així ja són conscients que no sempre serà possible.

Evidentment que en som conscients, l'exemple més clar és a l'Escola bressol o la ludoescola, que se subvencionen en pràcticament més del 50%. Però torno al mateix, hem de saber

on som i per què. Des del meu punt de vista, finançar l'Escola bressol garanteix i és un reflex de la qualitat de vida a la paròquia. Tots ens en beneficiem, i això és molt important, perquè estàs garantint la igualtat d'oportunitats des de la primera infància.

- Pot semblar una política tan equitativa com injusta.

És cert que tots els comuns donem el millor, i des del meu punt de vista vivim en una soci-

per la solució trobada a SECNOA. Ara, nosaltres seguirem fent una política conservadora en què imperi el sentit comú. Jo voldria pensar que els anys viscuts han estat els pitjors i que ara estem davant un canvi real que ja s'intueix. A Andorra, en general, són molts els canvis que s'estan vivint i el reajustament és constant. Les lleis europees, l'acord d'associació i l'intercanvi d'informació són aspectes que influiran en la manera de gestionar les polítiques

«La gestió i l'administració han d'invertir en les persones i en el futur»

la transferència que es rebia de Govern a inversions; quan aquestes inversions es fan en edificis, s'ha de tenir en compte que a la llarga impliquen un funcionament i, evidentment, un manteniment i per tant una

vertir en millores en un edifici el transforma en un cas d'èxit com ha estat el CEO. Des del primer moment, en la primera inversió a l'anterior mandat, ja es va veure el canvi de tendència en els resultats positius, sense la

«L'escenari ha canviat, en part gràcies a la solució trobada per a SECNOA»

etat igualitària amb un nivell de vida de gran qualitat, si valorem els equipaments i els serveis públics que tenim. La inversió en persones és per a mi prioritària, per sobre de qualsevol edifici. Invertir en persones és el més important. I els serveis que reben aquests infants i aquestes famílies és una inversió de futur per tenir una societat cohesionada.

-L'escenari era inimaginable quatre anys enrere quan van iniciar el mandat...

Sens dubte el panorama ha canviat molt i la visió a mitjà termini és encoratjadora, sobretot

econòmiques, i hem de pensar en positiu.

- I doncs, quina hauria de ser l'administració del futur?

El més important per mi ha de ser la formació de les persones. L'objectiu dels agents de l'administració ha de ser la millora contínua i l'eficiència. Es necessiten professionals. Si pots fer un tràmit en una sola vegada, millor, i s'ha de treballar per aconseguir fer el màxim de gestions en línia. El ciutadà és la nostra raó de ser. La millora ha de ser permanent, també en la gestió pública. Hem d'invertir en les persones i en un futur millor.

PERFIL

Lloc de naixement
Andorra la Vella

Data de naixement
13/03/1974

Professió
Financera

Aficions
Esports de muntanya

Viure Ordino

Troguet i l'Andorra Ultra Trail tanquen les sessions del Cicle de cinema de muntanya

L'antropòleg Bailón ens descobreix Colòmbia

El mes de març continuen les sessions del Cicle de cinema de muntanya i de viatges d'Ordino i la Massana. L'alpinista andorran Estefania Troguet i l'empresa Cims Màgics, creadora de l'Andorra Ultra Trail Vallnord, posaran fi al cartell inaugurat el 17 de gener amb la surfista de neu suïssa Anne-Flore Marxer. Un programa eclèctic quant a disciplines i paisatges, característica del cicle, que en el cas d'Ordino ha apostat pel km 0. Les sessions amb entrada lliure, a les 9 del vespre, es reprenen el dia 6 al Teatre de les Fontetes de la Massana amb la conferència «Colòmbia. El secret més ben guardat», de l'antropòleg Francesc Bailón Trueba. La riquesa natural d'un país ple de contrastos que transportarà l'espectador de la serralada dels Andes a les platges del Carib, la selva de Tayrona i alguns dels jaciments arqueològics reconeguts com a Patrimoni de la Humanitat.

La jove alpinista Estefania Troguet es fa un retrat a l'Aconcagua.

Guanyant altura és el títol d'una projecció que recull les tres expedicions realitzades durant el 2018 per Estefania Troguet: Aconcagua (Amèrica del Sud), Denali (Amèrica del Nord) i Ama Dablam (Himàlaia). Cal dir que,

el 2019, Troguet, ha acomplert un d'aquests somnis, la coronació de l'Aconcagua, que compartirà amb el públic.

El tàndem viatger format per Samara Cerezo i Samuel Chico signen la proposta del dime-

res 27 de març, «The Walking Travel: viatge en furgoneta fins al Cap Nord». Canal de YouTube propi, xarxes i webs són els mitjans que utilitzen per compartir les seves experiències viatgeres. I no hi faltaran la protagonis-

ta absoluta, la seva furgoneta MB Vito, per a aquells que vulguin saber com recórrer el món amb una casa sobre rodes.

L'empresa familiar Cims Màgics ha esdevingut un referent després d'organitzar la prova esportiva més multitudinària que té lloc a Andorra. Més de 3.000 corredors arriben a Ordino d'arreu del món per córrer els cims d'Andorra i fer la «volta a un país». Les curses s'han anat perfeccionant i adaptant per garantir la màxima seguretat. Més enllà de la proesa esportiva que

Troguet compartirà la recent coronació de l'Aconcagua

implica fer curses de muntanya, Cims Màgics vol donar a conèixer Andorra. Per explicar-ho, Lúdia Martínez estarà acompanyada d'alguns protagonistes de l'AUTV. La cita serà el dijous 28 de març a l'Auditori, amb el títol *Fem país amb l'Andorra Ultra Trail Vallnord*.

Esports Viladomat i la Fundació Muntanyencs per l'Himàlaia han tornat a formar part de l'organització del Cicle.

El camp de neu Ordino Arcalís va inaugurar el nou telecabina Tristaina convidant tots els residents

El director d'Ordino Arcalís, Xabier Ajona, el dia de la inauguració del giny.

La capacitat de transport l'hora és de mil persones

La instal·lació del nou telecabina Tristaina a Ordino-Arcalís ha estat un punt d'inflexió en la nova etapa del camp de neu que ha permès l'entrada de Joan Viladomat com a president del Grup Saetde. El telecabina va entrar en funcionament el 22 de desembre i es va fer convidant a l'experiència tots els residents a Andorra. El giny d'última generació té divuit cabines, ampliables a trenta-una,

amb capacitat per a deu persones (800 kg), i pot transportar mil persones l'hora. La inversió, amb un cost de set milions d'euros, fa realitat el Pla director presentat pel Comú, full de ruta de l'estació per assolir la viabilitat econòmica. L'usuari podrà accedir directament a la Coma del Forat, que esdevindrà zona de debutants. La distància que cobreix el telecabina és de 1.516 m i salva un desnivell de 284,15 m entre la part baixa de l'estació, a l'Hortell (1.940 m), i la Coma (2.200 m), en un temps de cinc minuts. Abans, la Coma només era accessible des del telecadira de la Basera. Es facilita així l'accés a vianants que vulguin visitar l'estació i accedir als serveis de restauració.

El cicle Geografies proposa una vasta mirada a Mèxic, des de la Revolució fins al segle XXI

El programa es farà a L'Era d'Ordino del 6 al 19 de maig

Després de seduir-nos en les dues edicions anteriors amb el Japó i l'Índia, Geografies proposa, del 6 al 19 de maig, una vasta mirada a Mèxic. Es compartirà amb el públic la visió d'un «calidoscopi o trenca-closques», en paraules de Pere Vilanova, que repeteix com a convidat andorrà d'honor i obrirà l'extens programa amb un col·loqui (6/05) a L'Era d'Ordino. El fotògraf i editor Albert Padrol torna a coordinar els continguts

Valladares, de La Adelita, s'ocuparà de la gastronomia

d'aquest cicle, que organitzen l'Institut d'Estudis Andorrans i el Comú d'Ordino. Padrol defineix el programa en termes gastronòmics: «Servirem un pica-pica de la cultura que va des del Mèxic revolucionari fins al segle XXI». I, com sempre, ho fa envoltat de col·laboradors de luxe, coneixedors d'aquesta geografia extensa. Alguns dels temes proposats, des d'un punt de vista antropològic, són el narcotràfic i la frontera (Francesc Relea, 7/05), el canvi de rol de la dona (Sonia García, 08/05), l'art i la identitat nacional (Alma Reza, 9/05), la tradició del peiot en la cultura huichol (Josan Ruiz, 10/05) i els déus asteques (Agustí Pàniker, 13/05).

Dues visions plàstiques copsaran l'esperit mexicà: les catrines de Ruth González, que també impartirà un taller de *calaveritas* de sucre (11/05), i els collages de Pedro García Villegas, que travessen el rostre de Frida Kahlo, segurament el nom més conegut de l'art mexicà. *Frida, luz y sombra* de Villegas i *Fashion Dead*, de González, estaran exposats durant tot el cicle. El mexicà establert a Andorra Juan Carlos Valladares, gerent de La Adelita, oferirà una con-

A dalt, García Villegas i un dels collages sobre Frida Kahlo. Al mig, Ruth González decora *calaveritas* de sucre; al costat, un dels seus dibuixos. A baix, Vilanova a L'Era d'Ordino en l'edició passada.

ferència (14/05) sobre la cuina mexicana, un dels aspectes més coneguts de la seva cultura, considerada Patrimoni immaterial de la humanitat per la Unesco. El públic podrà seguir la preparació del *mole*, la salsa feta de xocolata i espècies que acompanya molts plats mexicans (Christopher Wolfgang, 15/05).

Els escriptors Mario Hinojos i Jorge Carrión han estat convidats per explicar el Mèxic contemporani a través de la literatura, un cara a cara que partirà de noms cabdals com els de Juan Rulfo o Elena Poniatowska. La companyia El Topil Teatro farà un espectacle de titelles per a tots els públics al voltant de la mort, tractada amb amor, humor i poesia: *El Todo Morido* (18/05). El cinema d'autor i documental tancaran l'extens programa d'activitats.

CICLE DE CINEMA DE MUNTANYA I DE VIATGES 2019

DE L'1/02 AL 30/03

Biblioteca comunal, la Massana

EXPOSICIÓ: «RENÈIXER»

17 DE GENER

21 h Auditori Nacional d'Andorra, Ordino

A LAND SHAPED BY WOMEN

30 DE GENER

21 h Teatre de les Fontetes, la Massana

**SUDAN, L'ANTIC REGNE
DELS FARAONS NEGRES**

6 DE FEBRER

21 h Teatre de les Fontetes, la Massana

HAKUNA MATATA

14 DE FEBRER

21 h Auditori Nacional d'Andorra, Ordino

BIKE2REALITY

20 DE FEBRER

21 h Teatre de les Fontetes, la Massana

UNA VISIÓ DEL MÓN

6 DE MARÇ

21 h Teatre de les Fontetes, la Massana

**COLÒMBIA. EL SECRET
MÉS BEN GUARDAT**

21 DE MARÇ

21 h Auditori Nacional d'Andorra, Ordino

GUANYANT ALTURA

27 DE MARÇ

21 h Teatre de les Fontetes, la Massana

THE WALKING TRAVEL

28 DE MARÇ

21 h Auditori Nacional d'Andorra, Ordino

**FEM PAÍS AMB L'ANDORRA
ULTRA TRAIL VALLNORD**

col·laboren:
kiki
mountaineros
los Himalaya
foundation

AUDITORI
NACIONAL
D'ANDORRA

Diari d'Andorra

organitzen:
ordino

La Massana

Viladomat
www.viladomat.com

Reportatge

La via pública és objecte de millores com la senyalització, més aparcaments i serveis

Senyals per a informar els vianants

La senyalística urbana permet orientar el vianant cap als principals equipaments culturals i edificis de serveis que poden trobar al poble d'Ordino. Hi ha catorze suports verticals que donen més visibilitat a llocs d'interès com l'Auditori Nacional o el CAP. Als aparcaments Prat de Call, Prat de Vilella i Camp de la Tenada es van instal·lar tòtems amb alguns dels atractius naturals i culturals de la parròquia.

S'unifica l'estètica de les terrasses

La modificació de l'ordinació de terrasses busca una estètica homogènia dels nuclis antics. Els establiments tindran un any, fins al 15 de març de 2020, per complir la nova normativa i adaptar-se al que marca el text. El principal criteri és la unificació del mobiliari, que ha de ser de fusta de color noguer fosc per integrar-lo al paisatge. Una altra novetat respecte a l'ordinació anterior afecta la redistribució d'espais, que s'atorgarà segons la superfície útil del local sol·licitant.

Més seguretat al parc amb la gespa artificial

La col·locació de gespa artificial a les feixes de joc del parc infantil de Prat de Call va ser un encert. El paviment és més amortidor i ofereix seguretat i durabilitat, perquè el manteniment i la conservació són fàcils. Es van aprofitar els dos mesos de vacances escolars per fer els treballs. Aquest 2019 hi ha previst refer el terra dels accessos al parc, malmès en determinats llocs. El parc va ser objecte d'una reforma integral l'any 2012, quan es va decidir adaptar-lo per edats després d'una consulta prèvia als usuaris.

Marquesines amb protecció frontal

Un dels avantatges més evidents de les noves marquesines que s'han instal·lat al llarg de la carretera general 3 és la protecció frontal per als usuaris, inexistent a les cobertes anteriors. El model de marquesina és de fusta i inclou banc i paperera. Durant el 2019 continuarà el pla de millora i se substituiran sis cobertes velles: la Clota, bordes del Riu (la Cortinada), cruïlla d'Arans, cruïlla de Sor-nàs, la Cortinada i el pont d'Ansalonga. I, a més de la d'Arans, ja col·locada, en tindran per primera vegada les parades de l'Auditori, el Serrat i les Salines.

Ordino Arcalís és una estació pionera en sostenibilitat i polítiques mediambientals

Vol eliminar els residus de plàstic d'un sol ús

ORDINO-ARCALÍS

L'estació d'Ordino Arcalís ha fet un salt en la seva política mediambiental i ha començat a instaurar mesures per reduir l'impacte que l'activitat de l'estació pugui fer a la natura. Gran part d'aquestes accions tenen a veure amb la reducció dels residus a les àrees de restauració, però la implicació va molt més enllà: l'aigua que es beu als menjadors és de les mateixes muntanyes d'Arcalís, tractada prèviament amb un procés molt respectuós i acurat que es fa *in situ* i que en garanteix la potabilitat; el 75% de la carn de vedella i poltre que es consumeix es compra a ramaders de la parròquia; s'ha invertit en aparells més sostenibles i eficients; s'han optimitzat els viatges i la compra de mercaderies, i s'han implementat mesures de disminució de les deixalles entre els empleats.

La fragilitat d'un entorn únic com són les muntanyes de l'estació d'Ordino Arcalís és un fet sensible que preocupa els responsables del camp de neu. Per això, enguany s'ha decidit fer un pas endavant i aplicar mesures pioneres en el món de les estacions d'esquí.

Per començar, s'han eliminat totes les monodoses de sucre a les cafeteries i a canvi hi ha sucres amb dosificadors. D'aquesta manera s'estalvien 500.000 monodoses de plàstic cada temporada, fet que suposa un estalvi econòmic del 15% en aquest producte. En la mateixa línia, s'han eliminat el 90% de les monodoses de quètxup, maionesa, oli i vinagre. En aquest cas, també s'han substituït per dosificadors mecànics, i això representa l'eliminació de 500.000 unitats per temporada. Econòmicament, l'estalvi directe és del 20%. També s'han descartat totes les palletes de plàstic.

Pel que fa als tovallons de paper dels restaurants, s'han canviat per un format més econòmic, amb menys gramatge i de paper

Els contenidors de recollida selectiva a la cafeteria de l'Hortell.

reciclat. Els portatovallons són més eficients, ja que els dispensen d'un en un. Potencialment es reduiran 150.000 unitats, fet que significarà un estalvi econòmic del 30%. A més, s'ha eliminat el cent per cent dels gots de plàstic de la cervesa i s'han substituït per uns de pasta de blat de moro, biodegradables. Amb aquesta acció s'aconseguirà descartar fins a 30.000 gots. En el mateix sentit, s'ha suprimit el format de 25 cl.

Una de les accions més innovadores i destacables és, sens dubte, la instal·lació de màquines de filtratge d'aigua a la Borda de la Coma i a l'autoservei de Planells. L'aigua es capta directament de les muntanyes d'Arcalís i en aquestes màquines rep un tractament que la fa consumible, més pura, més natural. Amb aquesta acció l'estació elimina 50.000 ampolles

d'aigua. A més, als restaurants s'han introduït vaixelles de pasta d'arròs, reutilitzables i biodegradables, i coberts metàl·lics.

Es redueixen l'impacte ambiental i els costos

L'estalvi en aquest punt és de 55.000 jocs per temporada.

Els empleats de restauració de l'estació, a més, han rebut tasques reutilitzables per esmorzar i dinar, que han d'utilitzar sempre en el seu dia a dia. Amb aquesta acció s'aconsegueix reduir 25.000 gots d'un sol ús (3 al dia per empleat).

Pel que fa al consum de carn, el 75% de vedella i de poltre prové d'animals criats en llibertat,

a les muntanyes del mateix Arcalís. Cal ressaltar que, a més de ser carn d'una qualitat excel·lent, té molt baixa traçabilitat, ja que els proveïdors són de la mateixa parròquia. D'aquesta manera s'estalvia contaminació per transport i es potencia l'economia local. Cal mencionar especialment la reducció de CO₂ en estalviar-se el transport de mercaderies fins a l'estació i les despeses econòmiques derivades d'aquesta acció. Dins de l'estació, a més, també s'ha perfilat aquest procés. I és que s'han reduït els viatges d'aprovisionament amb màquina retrac en un 50% gràcies a la gestió anticipada de les compres i a la millora en la gestió de l'emmagatzematge dels productes. Amb això, s'ha aconseguit reduir les hores de les màquines i de càrrega de feina del personal. Finalment, l'estació ha

comprat cinc rentavaixelles eficients, que redueixen el consum d'aigua per rentada, gràcies a una major eficiència energètica. L'estació ha rebut suport des de diferents àmbits, especialment per part dels clients. El director de l'estació, Xabier Ajona, ha explicat que «l'estratègia està basada a evitar, reduir i reutilitzar. Amb l'eliminació del plàstic també reduïm notablement l'impacte mediambiental de la nostra activitat».

En aquesta línia, cal recordar que Ordino Arcalís és la primera i l'única estació d'Europa que podria abastir-se d'energia renovable gràcies a la minicentral elèctrica del pont del Castellar. La infraestructura produeix uns 2 milions de kWh anuals, que equivalen al consum elèctric anual de l'estació d'Arcalís i a un 3% del consum de les parròquies de les valls del nord.

Competició, superació i diversió, valors del Borrufa

Detall de la foto de grup de la selecció nacional que va participar en el Trofeu Borrufa 2019.

El Trofeu Borrufa ha celebrat aquest any 2019 la seva 27a edició, com cada any l'última setmana de gener. La competició internacional d'esquí juvenil està més viva que mai, gràcies a l'aposta ferma dels organitzadors, patrocinadors i col·laboradors, que han fet que s'hagi consolidat com una cita ineludible del sector. En total, en aquesta edició hi han pres part 27 països, 36 equips i més de 250 persones entre esquiadors, entrenadors i acompanyants.

El calendari d'enguany s'ha vist modificat per la climatologia, però finalment, els joves esportistes van poder prendre part en totes les proves excepte l'Alpina Combinada.

Més enllà dels resultats, el Trofeu Borrufa ha tornat a ser una

excel·lent ocasió perquè els esquiadors més joves visquin en primera persona tot allò que implica formar part d'un esdeveniment esportiu, divertint-se amb els seus amics d'equip, viatjant amb els seus països i acompanyats de les seves famílies, i en un entorn natural d'alta muntanya.

Enguany s'ha fet un salt en les comunicacions, ja que tothom ha pogut seguir en directe els resultats amb un cronòmetre en *streaming* que marcava el temps dels corredors al moment que passaven per la meta. A més, les fotos es poden descarregar a la pàgina web www.borrufa.com, sens dubte una gran oportunitat i un magnífic record que els joves poden guardar, compartint moments amb els seus companys. També

s'ha pogut seguir a través de les xarxes socials pròpies del trofeu i de les del principal patrocinador, Crèdit Andorrà.

Cal posar en relleu el suport institucional del Comú d'Ordino i el dels patrocinadors i *partners*. El Trofeu Borrufa no serveix només per fer promoció de la parròquia i de l'estació, sinó que a més situa Ordino en el mapa de les competicions internacionals, com una destinació preparada i amb capacitat. El Comú, des del primer dia, ara ja fa 27 anys, ha estat al peu del canó i ha estat l'artífex d'aquesta gran fita.

Finalment, cal destacar el paper de l'equip andorrà, que ha acabat quart en la classificació general, i els bons resultats de la corredora Aina Martí, tercera en la prova SL i primera en GS.

Telèfons d'interès

EMERGÈNCIA

Bombers	118
Emergències	112
Hospital	871 000
Informació del trànsit	1802 1802
Informació nacional	111
Informació internacional	119
Polícia	110
SUM (Servei Urgent Mèdic)	116

SERVEIS PARROQUIALS

Atenció ciutadana (24 H)	163
CAP (Centre d'Atenció Primària)	747 025
Comú d'Ordino	878 100
Despatx parroquial	835 014
Oficina de Turisme	878 173
Servei d'Atenció a les Víctimes de Violència de gènere i Violència Domèstica	181

Busos

L6

Sortides des d'Ordino

De dilluns a dissabte

De les 7.30 h a les 21 h cada 30 minuts

Diumenge

De les 8 h a les 21 h cada 30 minuts

Sortides des d'Andorra la Vella

De dilluns a dissabte

De les 7 h a les 21 h cada 30 minuts

Diumenge

De les 7.30 h a les 21 h cada 30 minuts

L6B

Sortides des d'Ordino

De dilluns a divendres

De les 7.15 h a les 21.45 h cada 30 minuts

Dissabte i diumenge

De les 7.45 h a les 20.45 h cada 60 minuts

Sortides des d'Andorra la Vella

De dilluns a divendres

De les 6.45 h a les 21.15 h cada 30 minuts

Dissabte i diumenge

De les 7.15 h a les 20.15 h cada 60 minuts

Aquest servei no circularà els dies de Meritxell, de Nadal i de Cap d'Any

BUS NOCTURN BN3

Divendres, dissabtes, vigílies de dies festius, festes majors de capitals de parròquia i dies assenyalats

Primera sortida d'Andorra la Vella,

Príncep Benlloch:

a les 22.30 h, cada 1.30 hora

Primera sortida d'Ordino, la Closa:

a les 23 h, cada 1.30 hora

Última sortida d'Andorra la Vella,

rotonda les Costes:

a les 4 h, cada 1.40 hora

BUS PARROQUIAL ORDINO-EL SERRAT

Sortides des d'Ordino

Cada hora, des de les 7 h fins a les 21 h

Sortides des del Serrat

Cada hora, des de les 7.30 h fins a les 21.30 h

Ordino en imatges

SANT ANTONI

L'escudella va ser la protagonista de la diada de Sant Antoni, que a Ordino es va celebrar amb un dinar amb la gent gran a la Casa Pairal.

CURSES DE MUNTANYA

Nahuel Passerat i l'equip de la Challenge du Montcalm, Gilles Denjean, Bernard Piquemal i Claude Pauly, van agrair al Comú el suport rebut.

NIT DE REIS

La Nit de Reis és una de les celebracions més esperades del Nadal. La novetat d'enguany va ser la reina i les princeses de la neu. A la foto, al costat dels Reis a l'escenari de l'ACCO.

CLUB DE LECTURA

Núria Gras, guanyadora del Premi Fiter i Rossell 2018 amb la novel·la *Paradís d'ombres*, va inaugurar el Club de lectura de les Valls del Nord a Ordino.

BORDA D'ANSALONGA

Establiments turístics de la parròquia s'han sumat al festival Ordino Clàssic. El concertino Jordi Albelda i l'Orquestra de l'IAEM van actuar a la borda del càmping d'Ansalonga.

BREUS

ROSER D'ORDINO

La festa més popular fa cinquanta anys. Es demana la col·laboració de tothom que vulgui enviar material gràfic de la seva celebració al llarg de la història a secretariacultura@ordino.ad.

COMÚ x ORDINO

El Comú d'Ordino ha engegat un Pla formatiu per incrementar i reforçar la qualitat del servei al ciutadà. El projecte s'ha estructurat en tres mòduls i parteix d'una enquesta de satisfacció.

LA RONDA TANCA

La cursa de muntanya Ronda dels Cims ha tancat les inscripcions sis mesos abans de començar l'onzena Andorra Ultra Trail Vallnord. En dos mesos s'han esgotat els 450 dorsals disponibles.

ADAM FA OR

La judoka d'Ordino Lea Adam va fer medalla d'or en una competició que li permetrà participar en el Campionat d'Espanya. Al tatami va haver de competir amb els millors judokes de Catalunya.

20 ANYS DE PARC

La declaració com a parc natural de la vall de Sorteny compleix vint anys i el departament de Medi Ambient prepara un seguit d'actes per fer participar tothom d'aquesta efemèride.

CALDO DE CARNAVAL

L'Hotel Babot torna a oferir a tot el poble el Caldo de Carnaval a la plaça Major per a tots els veïns. Abans, a les 12 del migdia, tindrà lloc la representació dels Contrabandistes.

TOPONÍMIA

El Departament de Cultura ha donat llum verda a la publicació del tercer volum de la toponímia, que abasta els pobles de Sornàs, Ansalonga, Ordino i Segudet. Estarà coordinat per Lídia Rabassa.

ANDORRA SKIMO

La Sportiva Andorra Skimo va tenir tres arribades al sector de l'Hortell d'Ordino Arcalís, el dia 24 de febrer. La cursa arriba als 900 participants en la quarta edició, organitzada per VSL Esports.

ORDINO CLÀSSIC

Reinoso va presentar la producció pròpia del festival acompanyat de l'equip artístic de *Winterreise*. A la seva dreta, el director andorrà.

CARNESTOLTES

Els escolars d'Ordino han fet la rua pel carrer Major acompanyats d'una animació. A la foto, fent malabars a la rotonda de l'Auditori.

CANAL ECOA

El cònsol i la presidenta de l'ECOIA, Meritxell Santuré, van signar un conveni per obrir un nou canal a l'app Ordino és viu dedicat a l'Esquí Club.

CAL PAL

El personal de les oficines de Turisme i de l'administració van descobrir alguns atractius de la Cortinada com Cal Pal, Cal Batlle i la cerveseria artesanal Boris I.

NACIONS UNIDES

Mortés va rebre Michael Moller, director general de les Nacions Unides a Ginebra, en la visita a l'Escola Andorrana com a exemple d'Escola Verda.

No et perdís...

Març

Esports

Divendres 1
A les 18 h
INAUGURACIÓ FREERIDE
WORLD TOUR
Plaça Major

Joventut

Divendres 1
A les 10 h
TALLER DE MANUALITATS
DE CARNAVAL
PIJ

Cultura

Dissabte 2
A les 18 h
ORDINO CLÀSSIC,
MÚSICA A LA TASSA
Aparthotel La Tulipa, Arans

Esports

Del 2 al 8
FREERIDE WORLD TOUR
Vallnord Ordino Arcalís

Esports

Diumenge 3
EL DORADO FREE
JUNIOR TOUR
Vallnord Ordino Arcalís

Popular

Dilluns 4
A les 12 h
ELS CONTRABANDISTES.
REPRESENTACIÓ AMB
L'ESBART VALLS DEL NORD,
LA CORAL CASAMANYA, EL
GRUP ARTÍSTIC D'ORDINO
I VOLUNTARIS DE LA
PARRÒQUIA.
Plaça Major

A les 13 h
BROU DE CARNAVAL OFERT
PER L'HOTEL BABOT
Plaça Major
En cas de mal temps
es farà a l'ACCO

Infantil

Dilluns 4
A les 15.30 h
INSCRIPCIONS AL CONCURS
DE DISFRESSES. PREMIS A
LA DISFRESSA MÉS ORIGINAL
I A LA MÉS ARTESANAL
ACCO

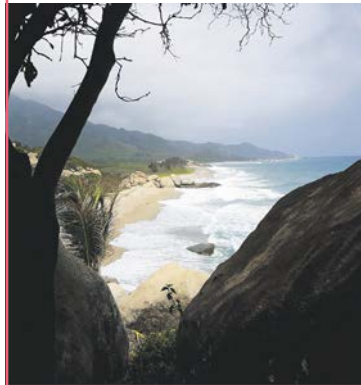
A les 16.30 h
BALL DE DISFRESSES
INFANTIL
ACCO

Cultura

Dimecres 6
A les 20.30 h
CLUB DE LECTURA
DE LES VALLS DEL NORD

Cultura

Dimecres 6
A les 21 h
CICLE DE CINEMA
DE MUNTANYA I DE VIATGES.
«COLÒMBIA. EL SECRET MÉS
BEN GUARDAT»,
AMB FRANCESC BAILÓN
Teatre de les Fontetes,
la Massana

Cultura

Dissabte 9
De 17 a 20 h
DISSABTES D'ART.
ART EN FAMÍLIA, PINTURA
EN MOVIMENT
PER A TOTES LES EDATS.
La Capsa, espais de creació.
L'Estudi

Cultura

Diumenge 10
A les 12 h
ORDINO CLÀSSIC, JOVES
ARTISTES EMERGENTS.
«LLAÇOS SOBRE L'ATLÀNTIC»,
AMB LUIS ALEJANDRO PÉREZ
Església parroquial

Cultura

A partir de l'11
A les 17 h
EXPOSICIÓ DE VANOS
Casa Pairal

Benestar social

Dimarts 12
A les 20 h
ESCOLA DE MARES I PARES
DE LES VALLS DEL NORD.
«PERQUÈ TU HO DIGUIS»,
FILLS AUTÒNOMS
I RESPONSABLES, LA FITA
DELS PARES»,
AMB MARTA COMPTE
Casa Pairal, Ordino

Cultura

Diumenge 17
A les 13 h
ORDINO CLÀSSIC,
VERMUT MUSICAL
Terrassa Moritz
L'Hortell, Arcalís

Cultura

Dijous 21
A les 21 h
CICLE DE CINEMA
DE MUNTANYA I DE VIATGES.
«GUANYANT ALTURA»,
AMB ESTEFANIA TROGUET
Auditori Nacional d'Andorra

Cultura

Dissabte 23
De 9 a 14h
DISSABTE D'ART. TALLER DE
COSTURA AMB MÀQUINA DE
COSIR. AMB MONTSE SABIO.
La Capsa, espais de creació.
L'Estudi

Cultura

Dissabte 23
A les 19 h
ORDINO CLÀSSIC, SKI &
CONCERT. «EL AMOR BRUJO»,
AMB EUSKAL
BARROKENSEMBLE
Auditori Nacional d'Andorra

Cultura

Diumenge 24
A les 13 h
ORDINO CLÀSSIC, VERMUTS
MUSICALS. COR ROCK
D'ENCAMP
Terrassa La Coma

Cultura

Dimecres 27
A les 21 h
CICLE DE CINEMA DE
MUNTANYA I DE VIATGES.
«THE WALKING TRAVEL:
VIATGE EN FURGONETA FINS
AL CAP NORD», DE SAMARA
CEREZO I SAMUEL CHICO
Teatre de les Fontetes,
la Massana

Cultura

Dijous 28
A les 21 h
CICLE DE CINEMA DE
MUNTANYA I DE VIATGES.
«FEM PAÍS AMB L'ANDORRA
ULTRA TRAIL VALLNORD»,
AMB CIMS MÀGICS
Auditori Nacional d'Andorra

Infantil

Dissabte 30
A les 11 h
CONTACONTES
AMB ASSUMPTA CASANOVAS.
DE 3 A 6 ANYS
Bebeteca, L'Estudi

Cultura

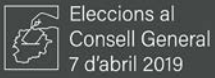
Dissabte 30
De 17 a 19 h
DISSABTE D'ART. TALLER
DE NU, DIBUIX AMB MARTIN
BLANCO
La Capsa, espais de creació.
L'Estudi

Abril

Diumenge 7
De 9 a 19 h
ELECCIONS GENERALS 2019
Comú d'Ordino,
edifici administratiu

Benestar social

Dimarts 9
A les 20 h
ESCOLA DE MARES I PARES
DE LES VALLS DEL NORD.
«NECESSITO MIL MOTIUS
PER FER UN ESFORÇ, PERÒ
NOMÉS UNA PETITA EXCUSA
PER NO FER-LO», AMB ARNAU
LÓPEZ
Sala L'Indret, la Massana

Turisme

Del 19 al 21
De 10 a 14 i de 15 a 17.30 h
VISITA GUIADA A LA MINA
DE LLORTS
Llorts

Popular

Diumenge 21
A les 12 h
CANTADA DE CARMELLES
Plaça Major i carrers
del poble

Gent gran

Dimarts 23
A les 17 h
BERENAR I QUINTO
DE SANT JORDI
Casa Pairal

Cultura

Dissabte 27
A les 11 h
CONTACONTES
DE SANT JORDI
Bebeteca. L'Estudi

Maig

Cultura

Del 6 al 19
CICLE GEOGRAFIES:
MÈXIC
L'Era d'Ordino

Cultura

Del 6 al 19
EXPOSICIÓ «EL PATRIMONI
INDUSTRIAL DE LA RUTA
DEL FERRO ALS PIRINEUS»
Era Rossell

Esports

Diumenge 19
A les 15 h
OPEN ESCALADA
Rocòdrom d'Ordino, CEO

HORARIS MUSEUS

Museu de la Miniatura +376 838338

De dilluns a dissabte de 9.30 a 13.30 h i de 15.30 a 19 h.
Diumenge de 9.30 h a 13.30 h.

Museu Casa d'Areny-Plandolit +376 836908

De novembre a abril: de 10 a 14 h i de 15 a 18 h.
Diumenge i dilluns, tancat.

Maig, juny, setembre i octubre: de 10 a 14 h i de 15 a 18 h.
Diumenge tarda i dilluns tancat.

Museu Postal +376 836908

De novembre a abril: de 10 a 14 h i de 15 a 18 h.
Diumenge i dilluns, tancat.

Maig, juny, setembre i octubre: de 10 a 14 h i de 15 a 18 h.
Diumenge tarda i dilluns tancat

Cal Pal +376 338096

Exposició Primera Pedra.
Obert dissabtes i diumenges de 10.30 a 13.30 h.

Centre de la Natura de la Cortinada +376 849849

De novembre a abril: tancat. Obertura excepcional per a
grups (en particular grups d'escolars) sota reserva prèvia.

Maig, juny, setembre i octubre: de dimarts a divendres
de 10 a 13 h i de 15 a 17 h. Dissabtes 10 a 13 h
i de 15 a 18 h.

L'Ordino de...

Isidre Baró

L'Isidre Baró (1933) va cremar el juny passat l'última falla, el dia de Sant Pere. Baró no va voler deixar passar l'ocasió de reviure a Ordino aquesta festa ancestral de tot el Pirineu, recuperada cinquanta anys després a iniciativa dels fallaires Albert Roig i Ferran Brasó. La idea va sorgir el juny del 2017 i va agafar forma fins a aconseguir quinze fallaires a la parròquia. «I ho vaig fer a la manera tradicional, amb escorça de bedoll, tal com es feia a Sornàs. Llavors hi participava tothom, a la crema de falles, i després preniem una xocolata», explica. Baró és un home d'acció, lligat a la terra, però ben aviat va saber que les feines del camp no feien per ell. «Fins que vaig tenir 13 o 14 anys sí que vaig fer de pagès i em va tocar ajudar a casa, però jo el que volia era esquiar».

L'Isidre de Cal Miqueló va viure en primera persona els inicis de l'esquí a Andorra. Tant és així que en aquests moments està recopilant informació per escriure'n unes memòries. «Vull fer un recull de l'esquí i de l'esport en general a Andorra. Ho tinc tot al cap, però costa molt trobar papers als arxius». Aquest ordinenc va fundar el COA l'any 1971 i els Jocs dels Petits Estats el 1985, i entre el 1989 i el 1993 va ocupar el primer càrrec d'un andorrà en un organisme internacional, el Comitè Olímpic Europeu. L'any 1976 va aconseguir que Andorra participés en els primers Jocs Olímpics de la seva història, a Innsbruck, on va córrer, per cert, un altre ordinenc, Carles Font. «No va ser un camí fàcil; ens vam haver de barallar molt, anar a Lausana, el 75 i a Roma el 76». La feina va començar amb la fundació de l'Esquí Club Envalira, el 1945, que vint anys després passaria a ser l'Esquí Club d'Andorra. Competien a través de les federacions francesa i catalana, i així van anar fent durant vint anys. «Recordo les proves que es feien a la Molina. I els andorrans ho guanyàvem tot, durant una època... Quins records amb el Francesc Viladomat, el Lluís Molné, el Josep Torralardona... i més tard vindrien el Josep Mas, el Miquel Haro, el Joan Sauquet, l'Antoni Coma, el Josep Brilles i jo mateix...». Les pistes les feien ells mateixos i eren ben pocs els que esquaven a Ordino. «Cada diumenge, però, hi havia un bus que pujava fins

Isidre Baró, de Cal Miqueló, al vestíbul del Comú d'Ordino, on va ser conseller.

al Prat Gran, a sobre del poble; hi havia un remuntador... abans que existís cap pista». Molts moments gratificants omplen el record d'aquests anys dedicats a l'esquí. Un altre sentiment aflora quan recorda el seu pas per la política. «És decebedora en molts casos, la política; després s'hi suma la idiosincràsia d'un lloc petit, personalismes, enveges...». L'Isidre ha format part de la política andorrana en diferents moments de la seva vida, a la comunal com a conseller i a la general com a conseller, delegat d'Esports. «No en guardo bon record, no hi tornaria pas... tinc un problema i és que m'agrada parlar clar», assenteix. L'Isidre és un

«Cada diumenge hi havia un bus que pujava la gent a esquiar al Prat Gran»

home de conviccions i defensa el que creu fins al final. La caixa de sorpreses continua als anys setanta. L'Isidre s'embarca en una altra empresa per defensar l'interès públic, el Consell d'Administració de la CASS. I per si no tenia prou maldecaps, entre els anys 1967 i 1970, juntament amb el Joan Sauquet i el Jaume Sans, van intentar tirar endavant una estació d'esquí a Arcalís. No ho van aconseguir. «Vam fer una feina molt acurada de prospec-

ció, controlant els vents, els gruixos de neu... deixàvem el cotxe al Serrat, i cap amunt». L'any 70 van presentar el projecte a casa comuna per fer al camp de neu una societat econòmica mixta per crear l'estació d'Ordino Arcalís. Una acció visionària que va rebre silenci administratiu. Catorze anys després s'inauguraria l'estació actual. «No en vam saber res, i fins i tot hi havia el finançament sobre la taula per tirar-ho endavant». És aigua passada.

L'actualitat el preocupa, però té la vida prou plena per atendre a polèmiques com la que planteja la continuïtat dels Quarts. «Vivim en un moment confús, ens falta

saber d'on venim i on anem, sobretot on anem. Andorra té unes institucions i una història que cal tenir present i respectar». L'Isidre és partidari de fer una revisió completa dels Quarts, «amb gent de bona voluntat» diu. I afegeix: «Que quedi clar que Andorra té uns principis i una política, no som França ni Espanya, i gran part dels mandataris s'han educat fora. No podem estar teledirigits ni extrapolar aquí el que passa a casa dels nostres veïns».

L'Isidre

Home prudent i afable, de paraula sàvia i respectada, emprenedor i pragmàtic. Un home de la terra compromès amb el país, la parròquia i el poble, als quals ha servit al llarg dels seus 86 anys des de múltiples vessants —esportiva o política— amb una visió de futur envejable.

Tot i que es declara retirat de la política del país sense gaire bon record, la segueix com el primer i se'n mostra preocupat. I és que l'Isidre ja passejava el nom d'Andorra internacionalment quan encara no era reconegut com a país. La creació del COA l'any 1971 —del qual va ser president durant tres dècades— i el seu reconeixement per part del COI l'any 1975 van fer possible que *de facto* es convertís en l'ambaixador d'Andorra al món durant molts anys.

Ara, un cop lluny de la vida pública, segueix sent la persona inquieta d'abans, i si el trobeu a casa, serà en constant activitat, ja sigui a l'hort, al prat dallant, arreglant aquella peça malmesa o fent les tasques de manteniment imprescindibles. Sempre té alguna cosa a fer i quan reposa passeja al costat dels seus gossos (més ben dit, dels gossos dels seus fills, a més del propi), s'arriba fins a casa al final del carrer i, al peu de l'escala, fem llargues xerrades: arreglem el país, la parròquia i el poble..., repassem Govern, Consell i Comú... i, òbviament, els seus mandataris. Però per sobre de tot, m'enriqueixo amb els seus coneixements, les seves experiències i les seves opinions; en definitiva, de la saviesa que dona el temps recorregut. Un privilegi, sens dubte.

Albert Roig